

**SPOLOČNÝM ÚSILÍM PROTI DOPADOM KLIMATICKEJ
ZMENY V TRNAVE**

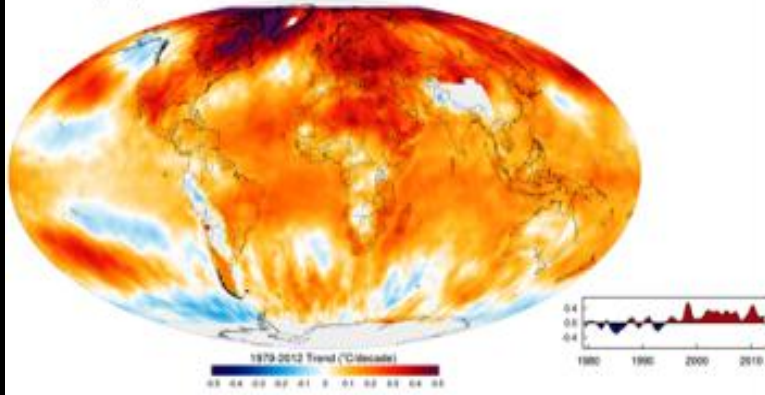
**SÚČASNÉ A OČAKÁVANÉ PREJAVY
KLIMATICKEJ ZMENY V MESTE
TRNAVA**

Jozef Pecho

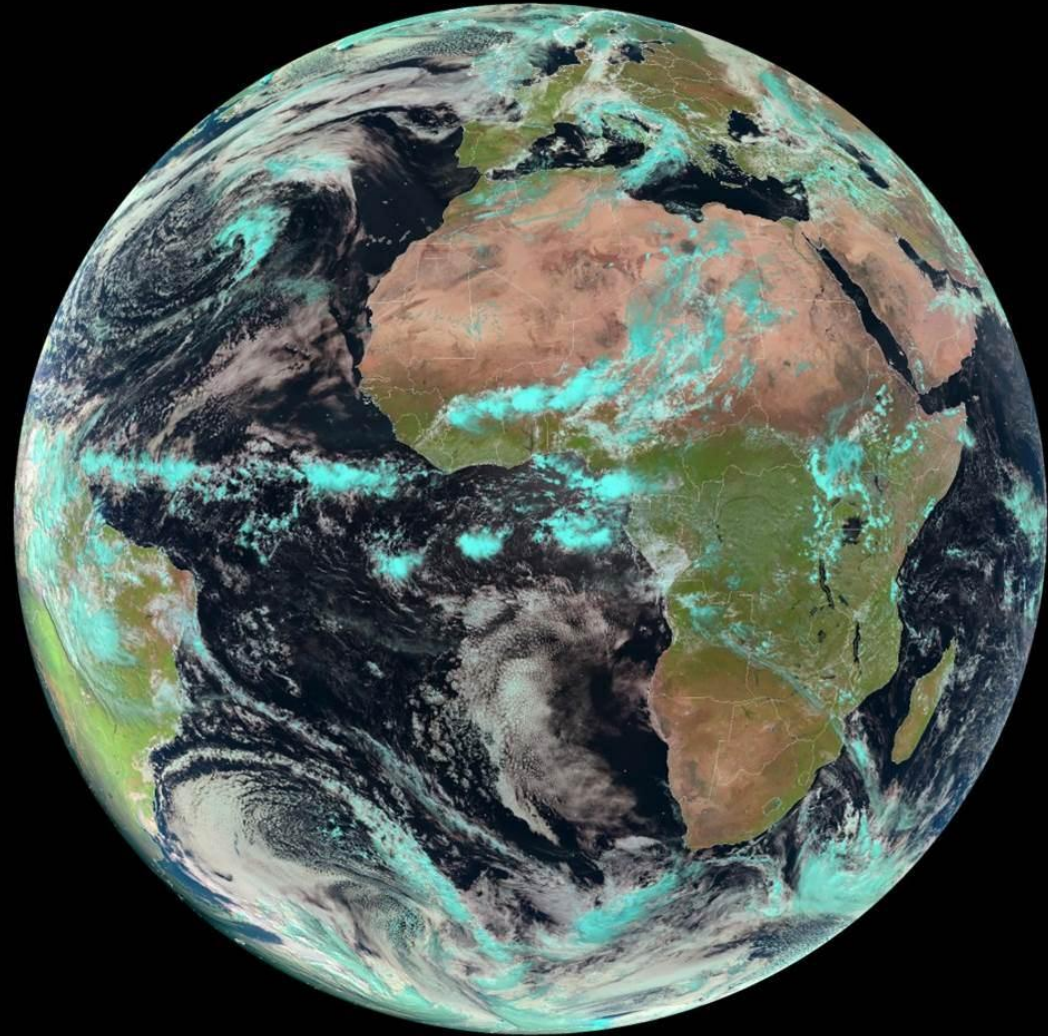
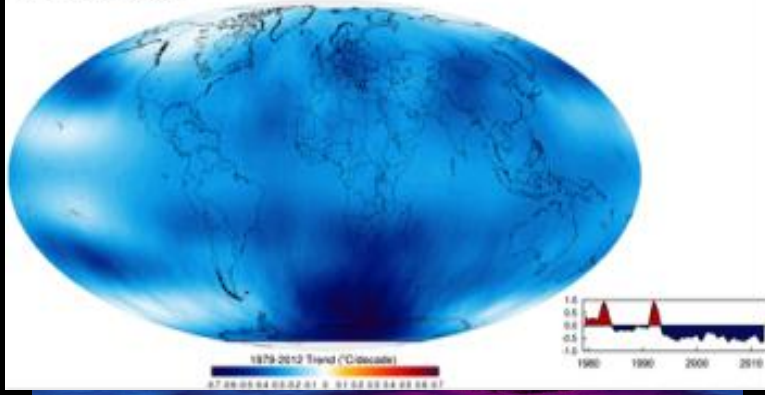
Ústav fyziky atmosféry AV ČR
Praha

25.4.2013 - TRNAVA

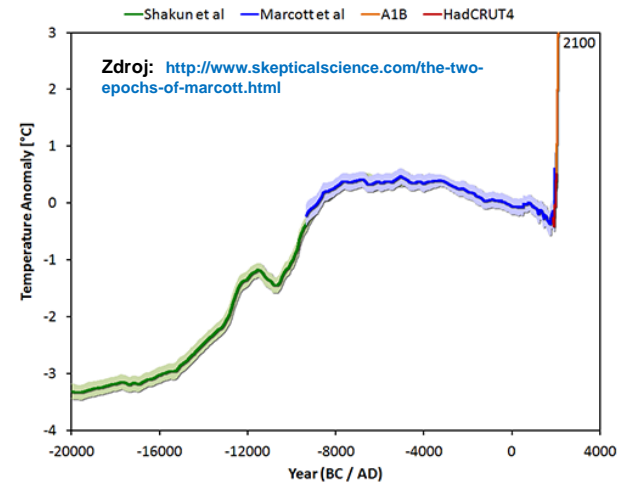
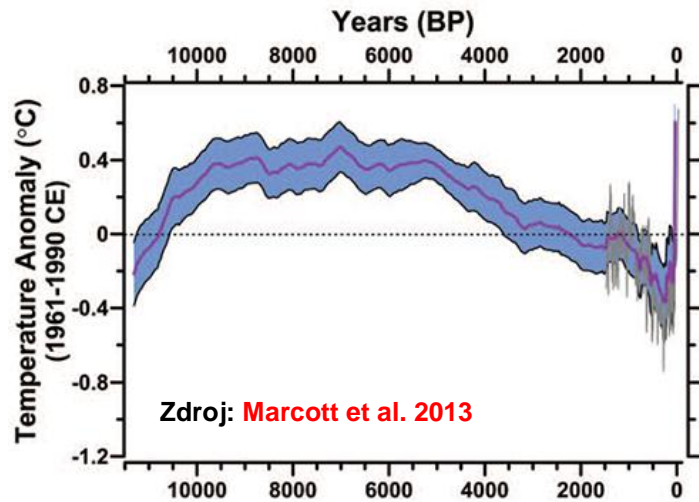
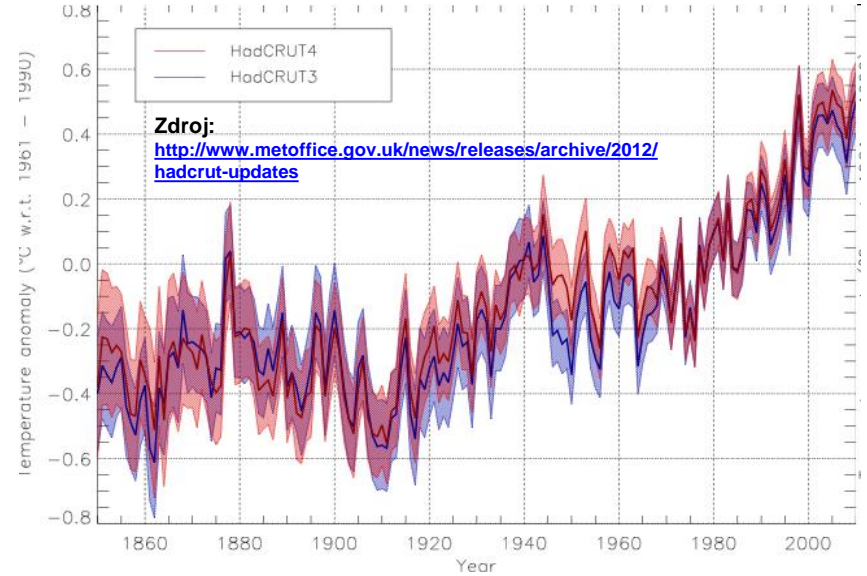
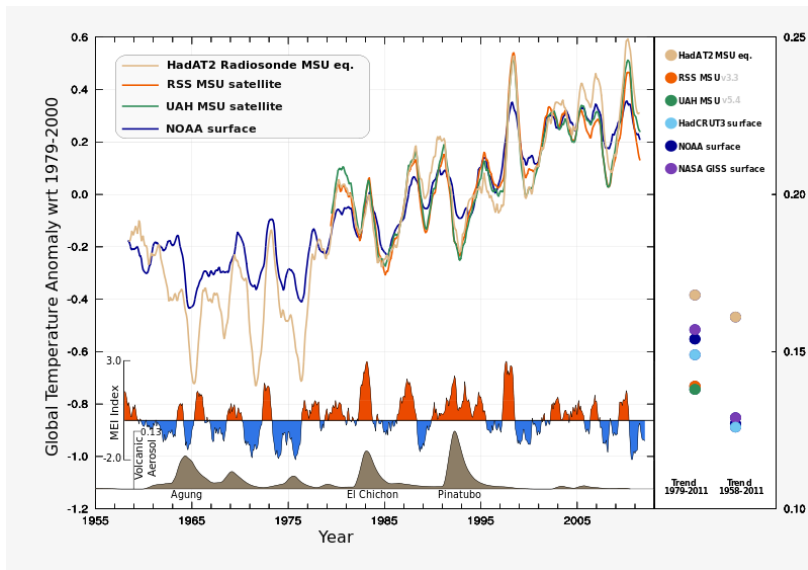
Lower Troposphere

Lower Stratosphere

GLOBALNY ROZMER KLIMATICKEJ ZMENY

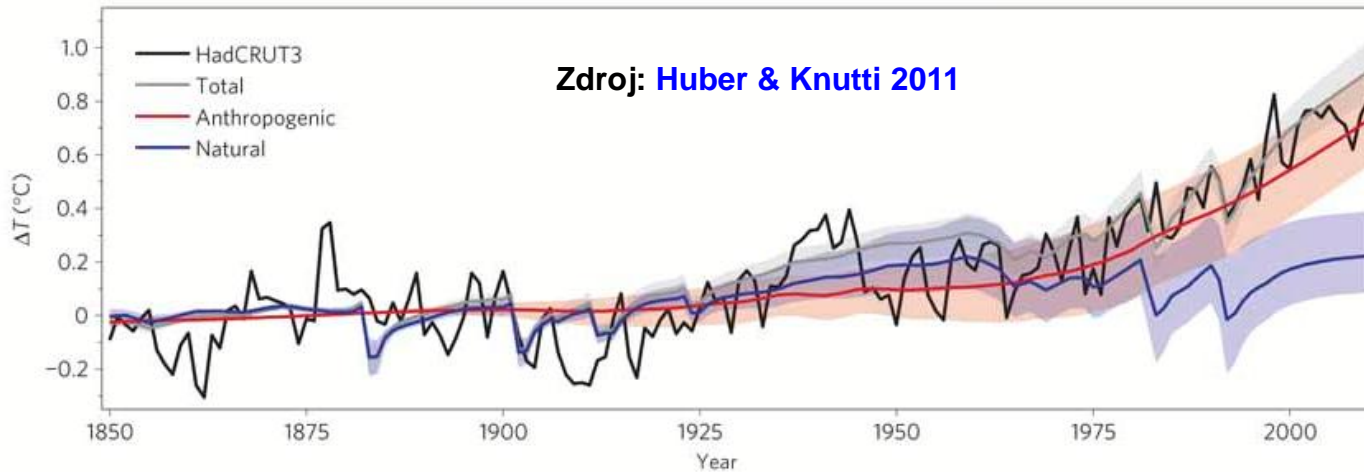

GLOBALNY ROZMER KLIMATICKEJ ZMENY

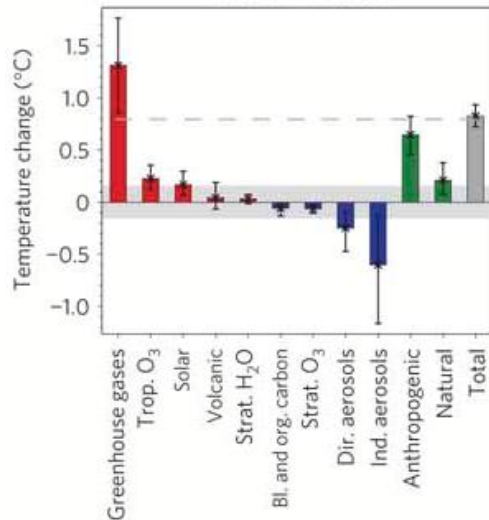
a

Global mean temperature anomaly w.r.t. 1850–1900

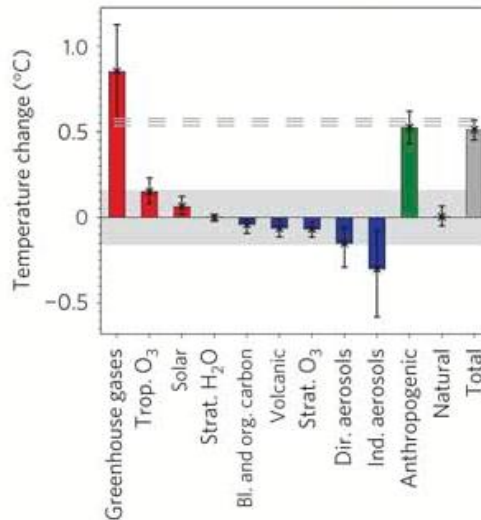
b

2000s w.r.t. 1850s

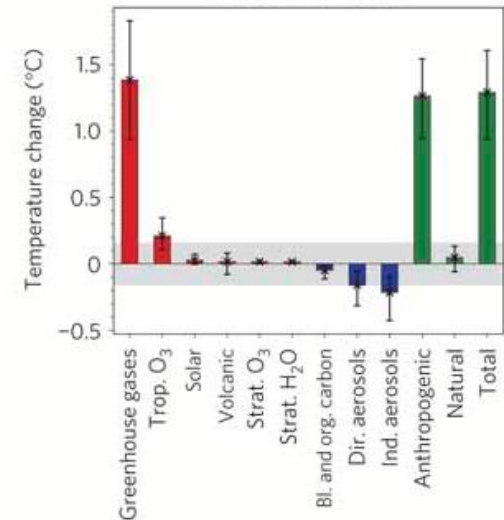
c

2000s w.r.t. 1950s

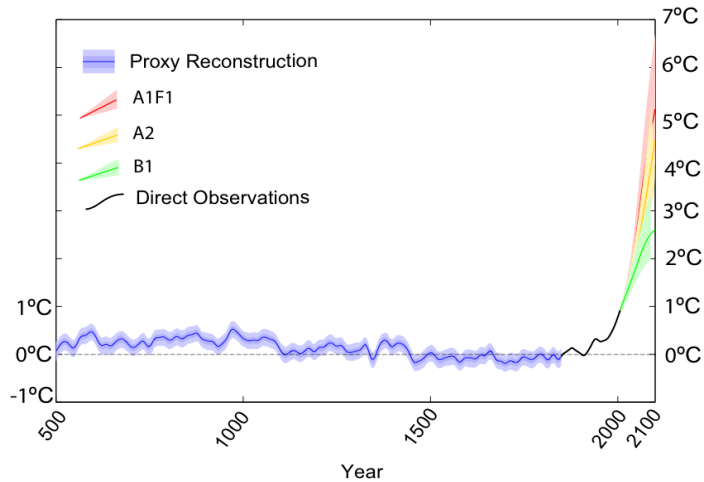
d

2050s w.r.t. 2000s

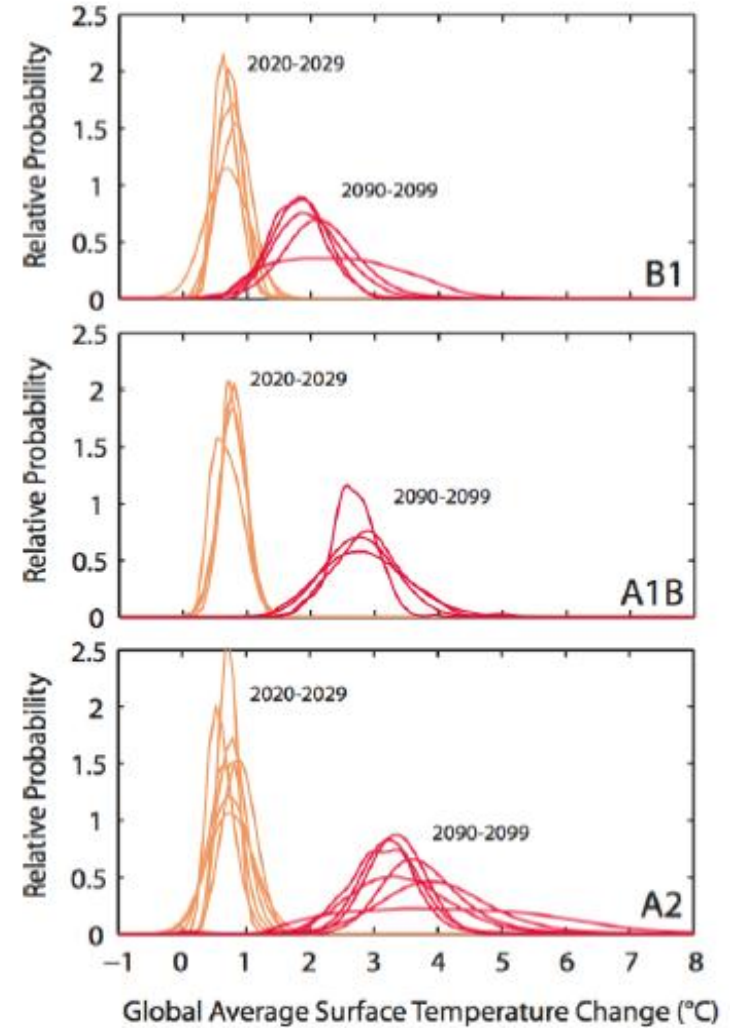
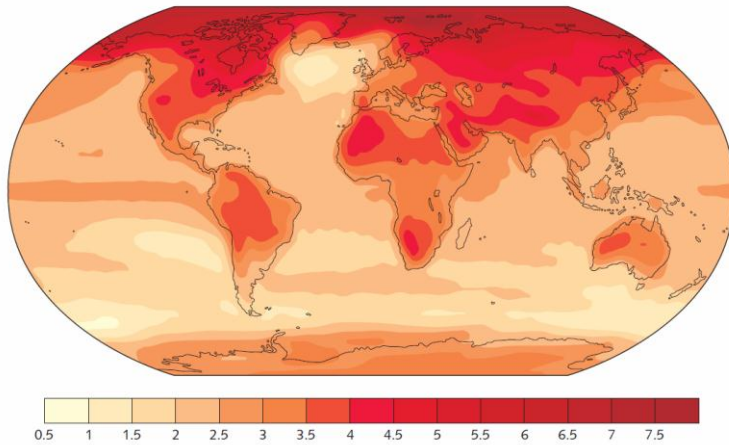

GLOBALNY ROZMER KLIMATICKEJ ZMENY

Global Temperature Relative to 1800-1900 (°C)

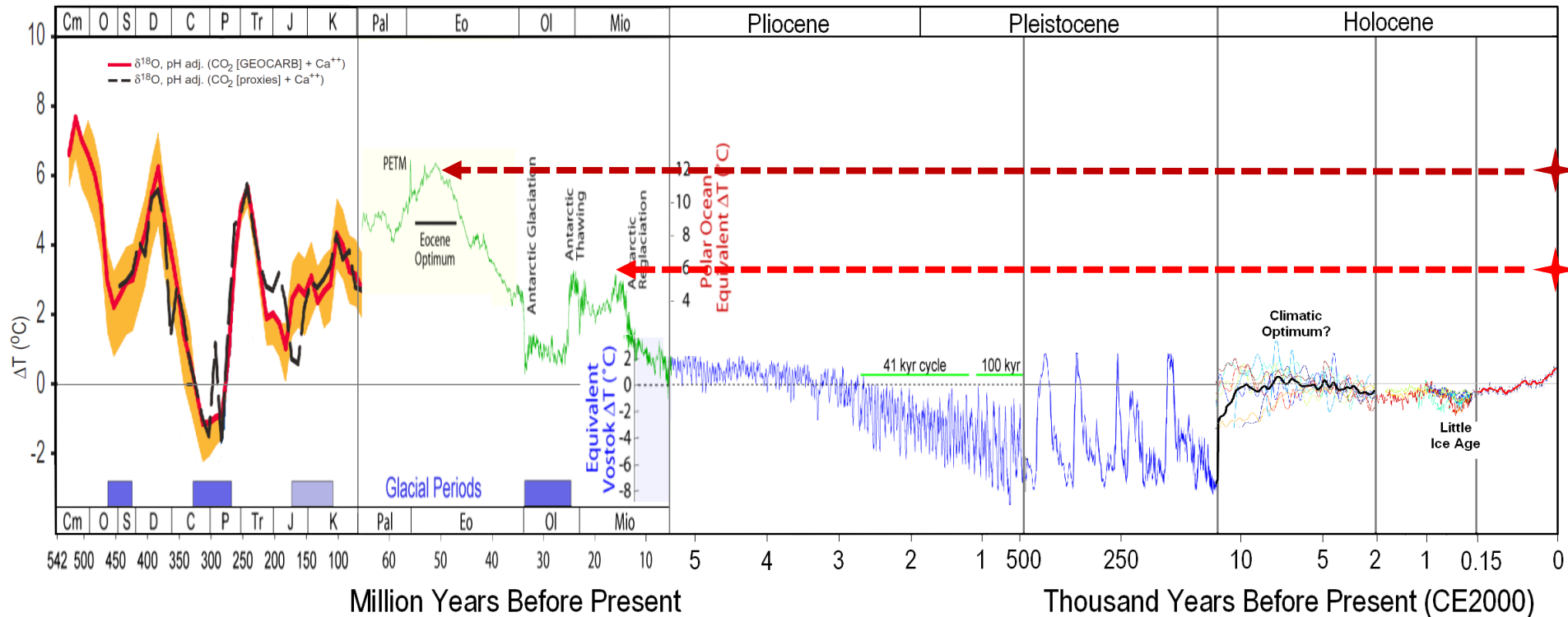

2090-99

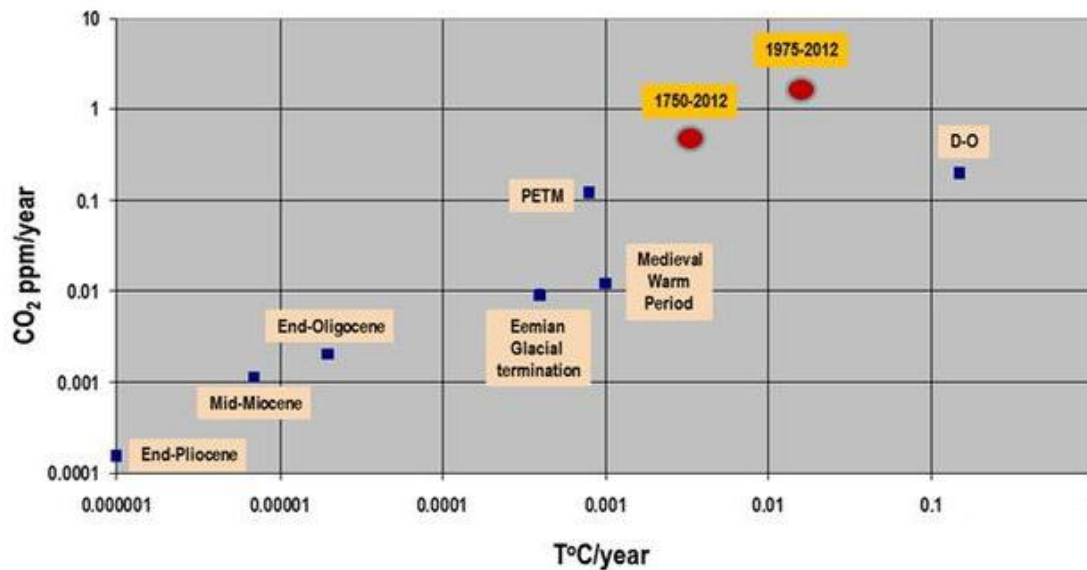
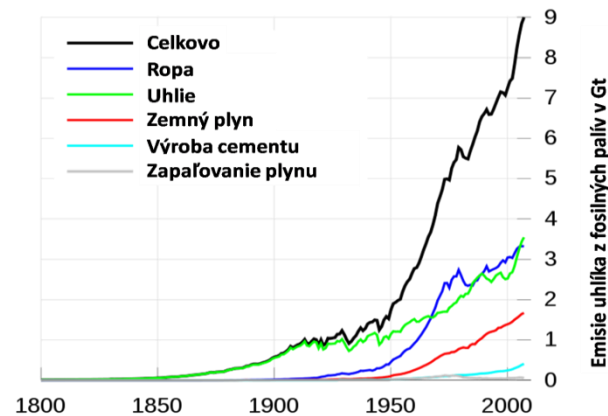
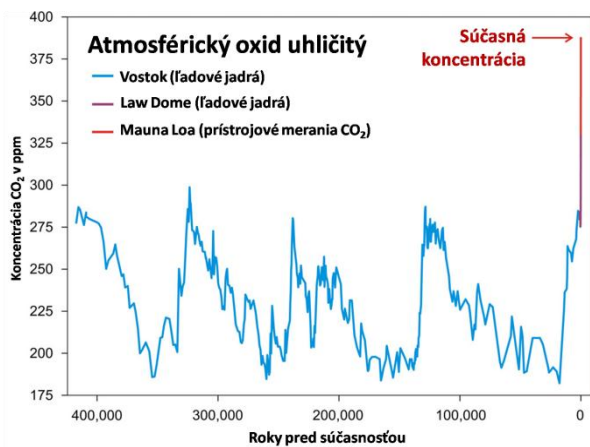

GLOBALNY ROZMER KLIMATICKEJ ZMENY

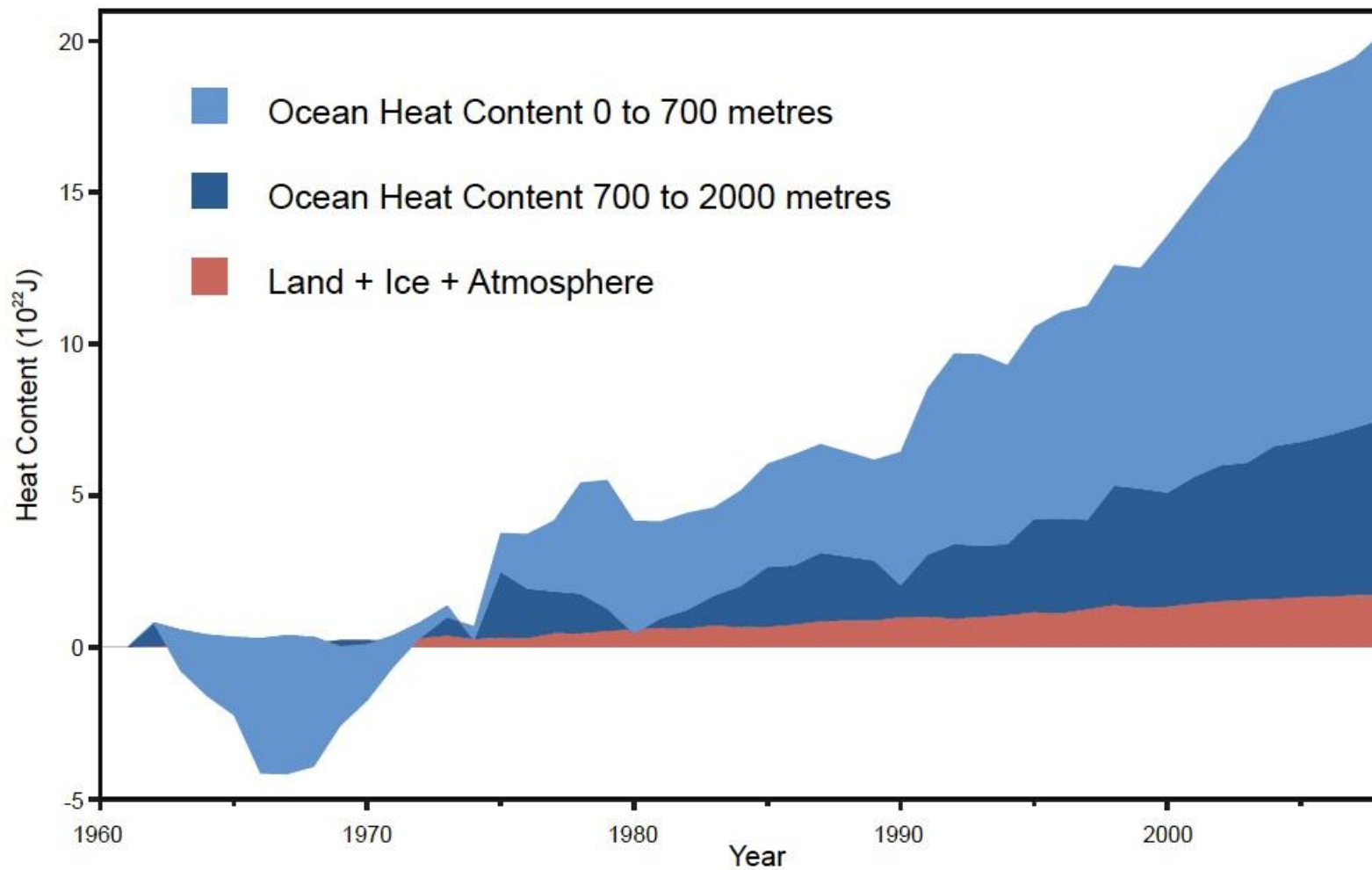
Temperature of Planet Earth

PLANÉTA SA OTEPLUJE! PREČO?

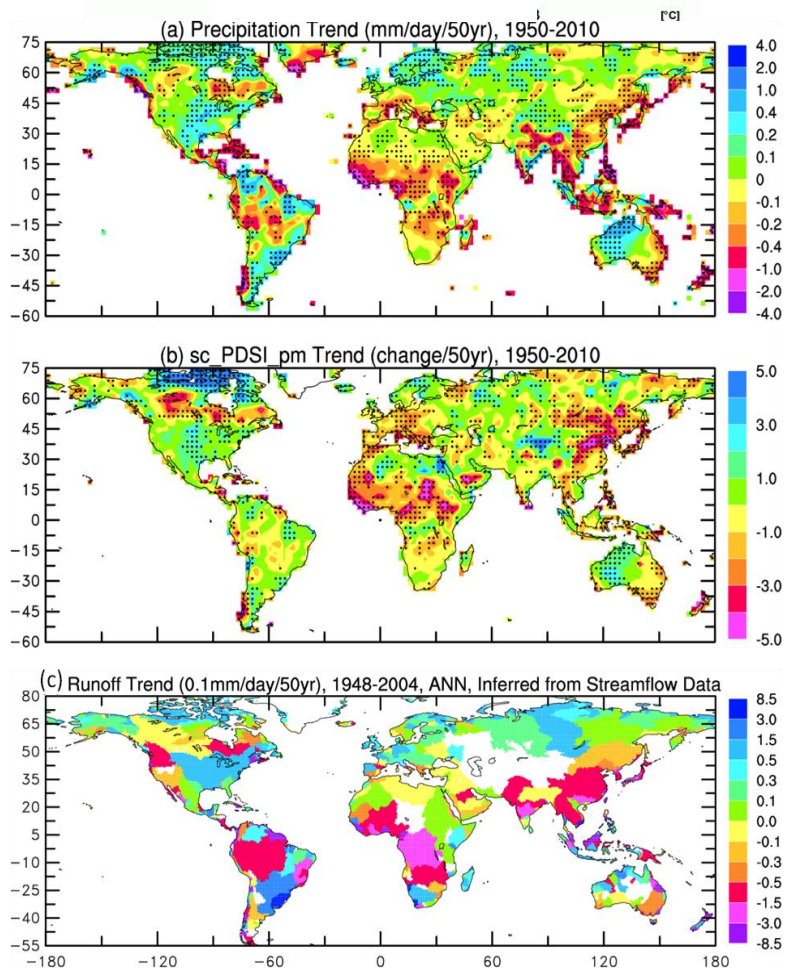
OCEÁNY A KLIMATICKÁ ZMENA

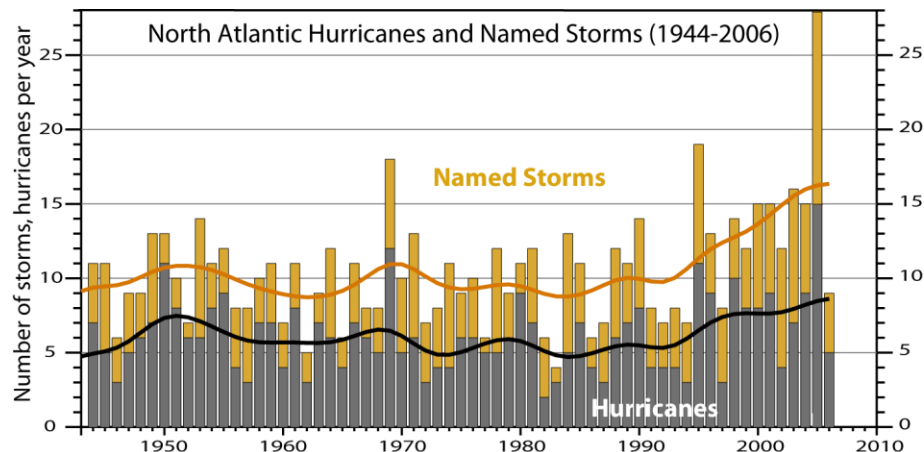

GLOBALNE DÔSLEDKY

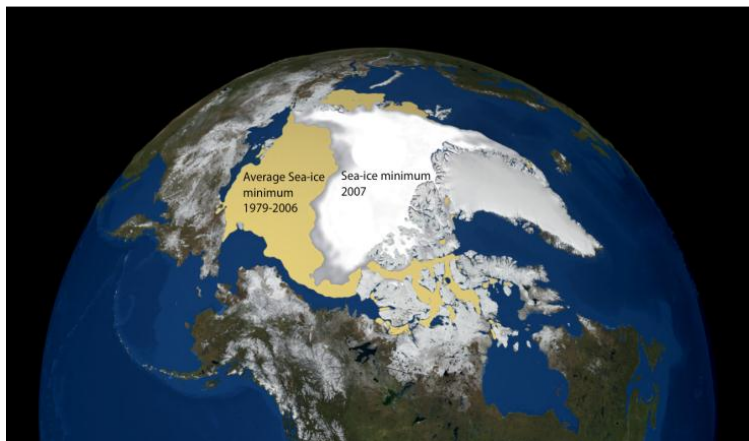
Sucho

Silnejšie búrky

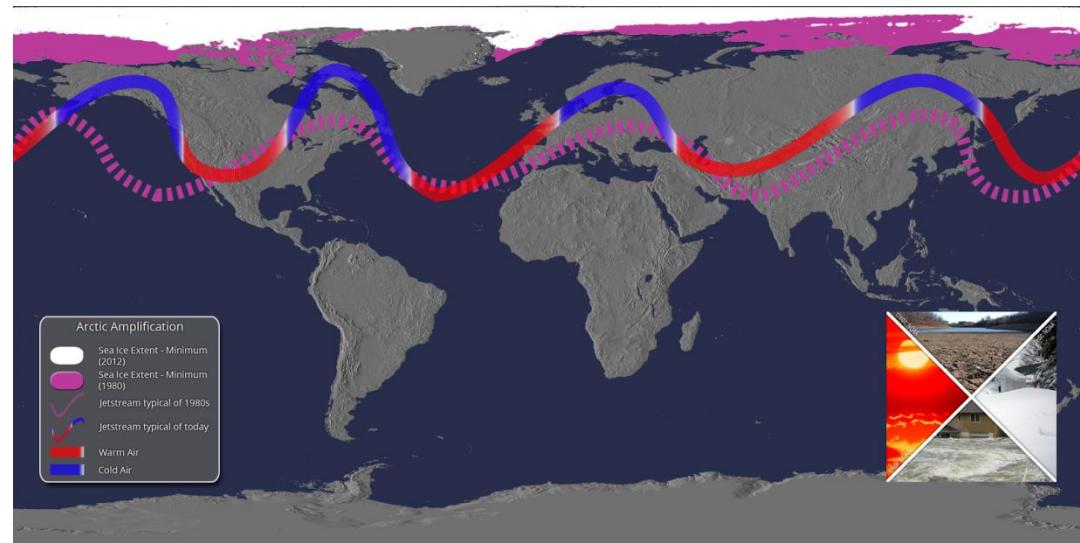
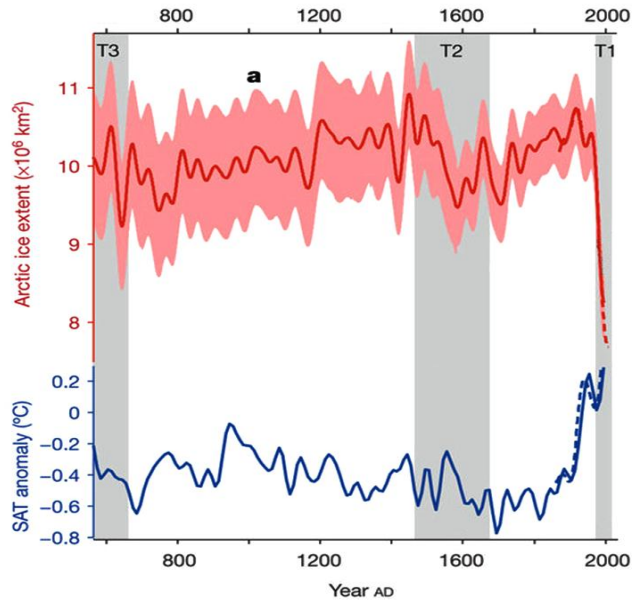
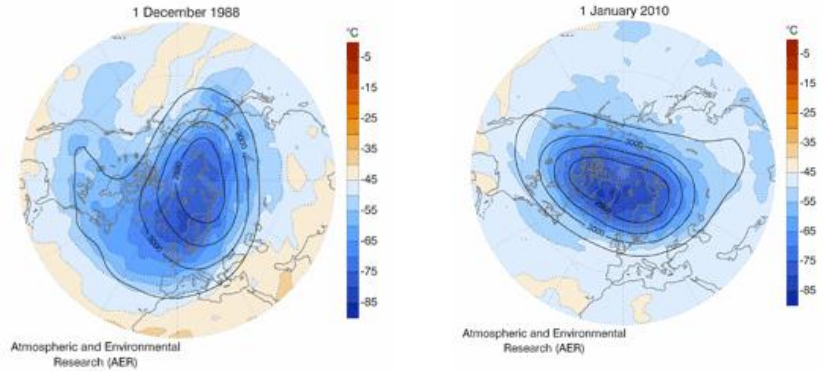
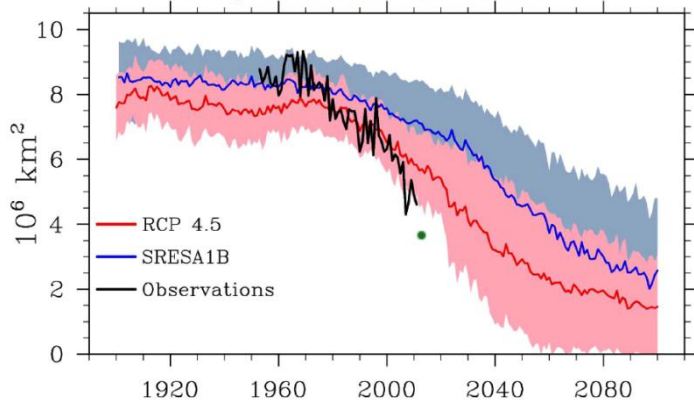

Ústup polárneho zaľadnenia

ARKTÍDA – EXTRÉMY POČASIA NA SLOVENSKU

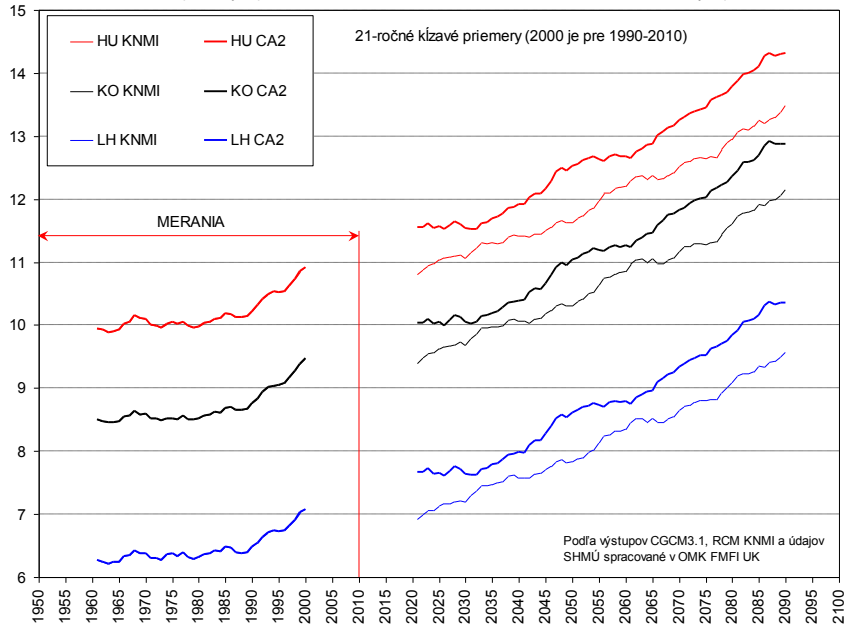
September Ice Extent

PREJAVY ZMENY KLÍMY NA SLOVENSKU (I)

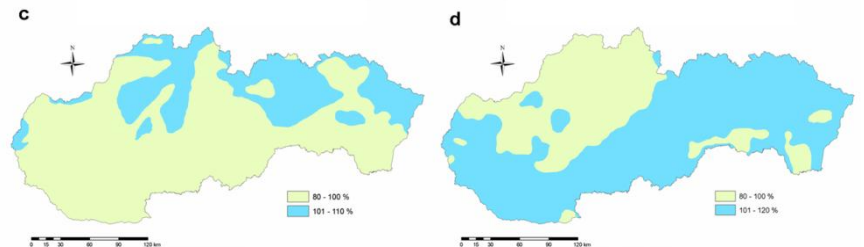
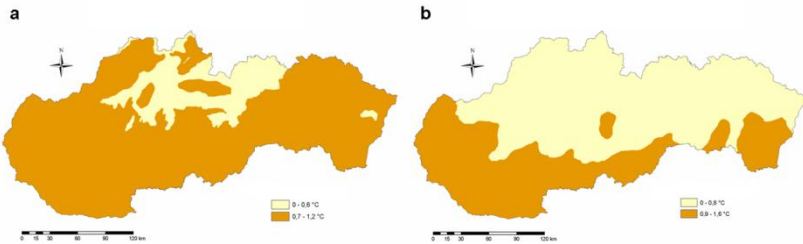
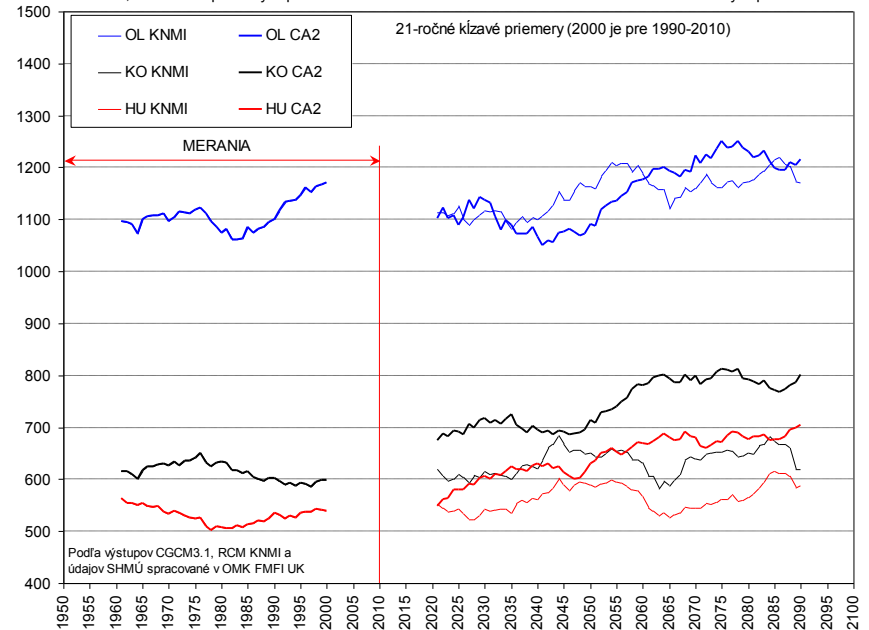
TEPLOTA VZDUCHU

T[°C] 21-ročné priemery teploty vzduchu v Hurbanove (HU), Košiciach (KO) a Liptovskom Hrádku (LH), 1950-2010 podľa meraní, 2011-2100 podľa výstupov modelov KNMI SRES-A1B a CGCM3.1 SRES A2 modifikovaných pre Slovensko

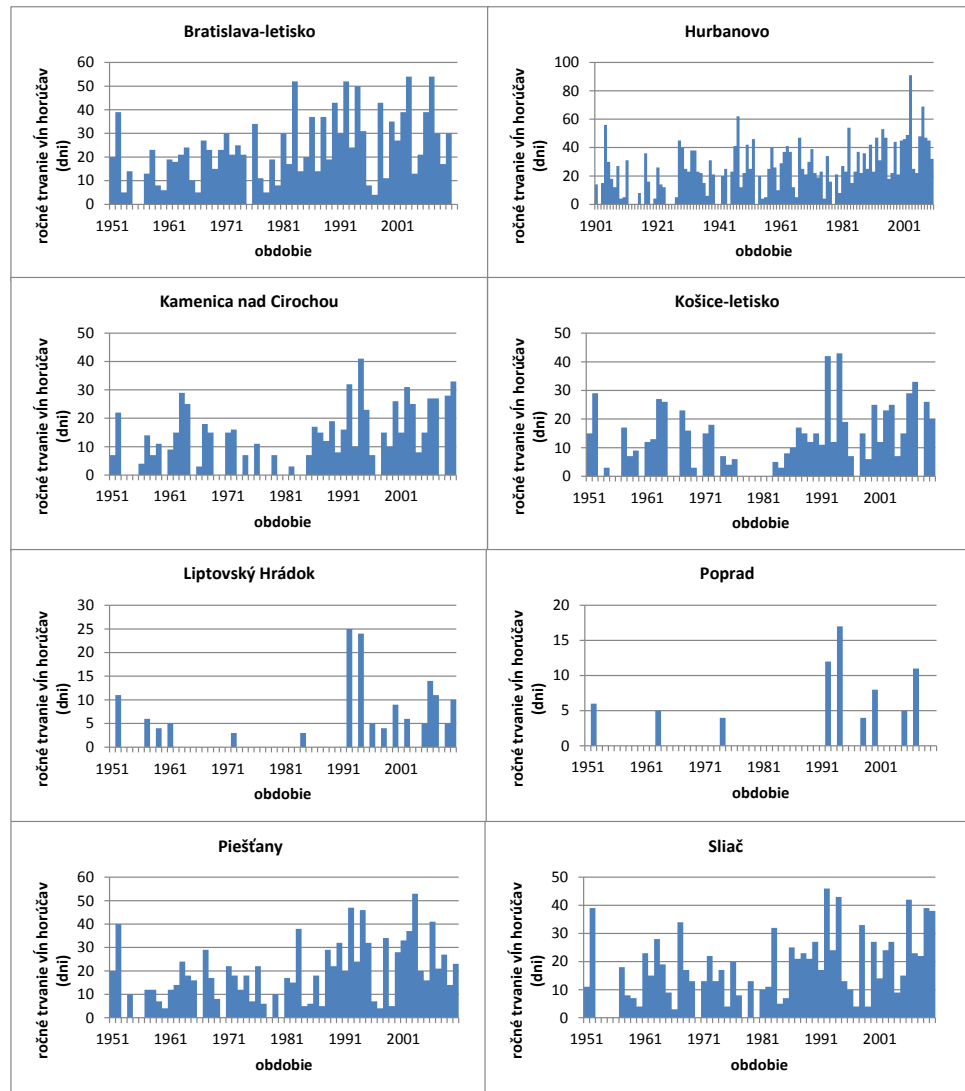
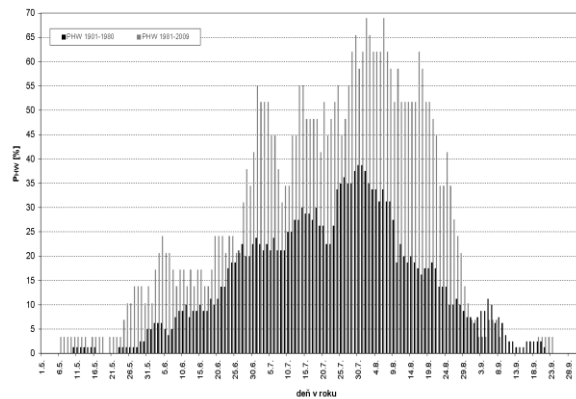
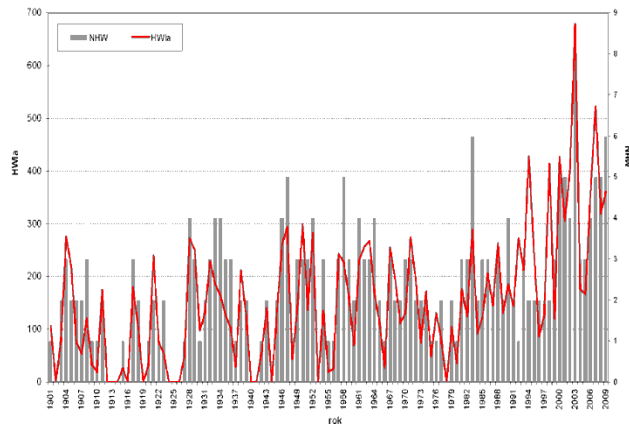
ZRÁŽKY

R[mm] 21-ročné priemerné úhrny zrážok v Hurbanove (HU), Košiciach (KO) a Oravskej Lesnej (OL), 1950-2010 podľa meraní, 2011-2100 podľa výstupov modelov KNMI SRES-A1B a CGCM3.1 SRES A2 modifikovaných pre Slovensko

PREJAVY ZMENY KLÍMY NA SLOVENSKU (II)

VLNY HORÚČAV

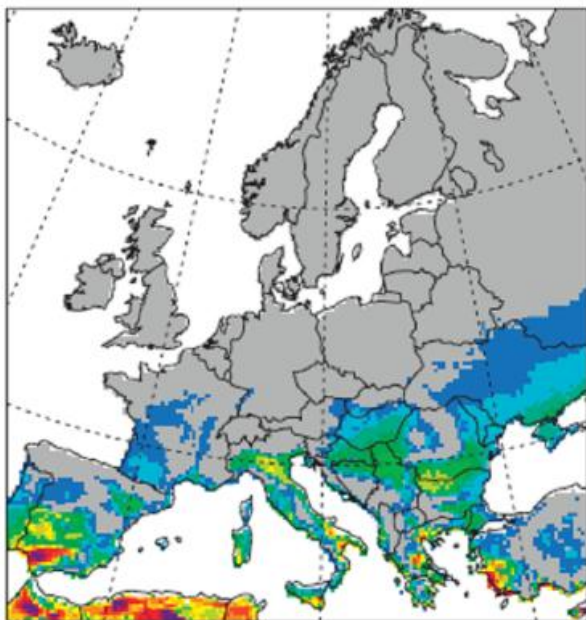

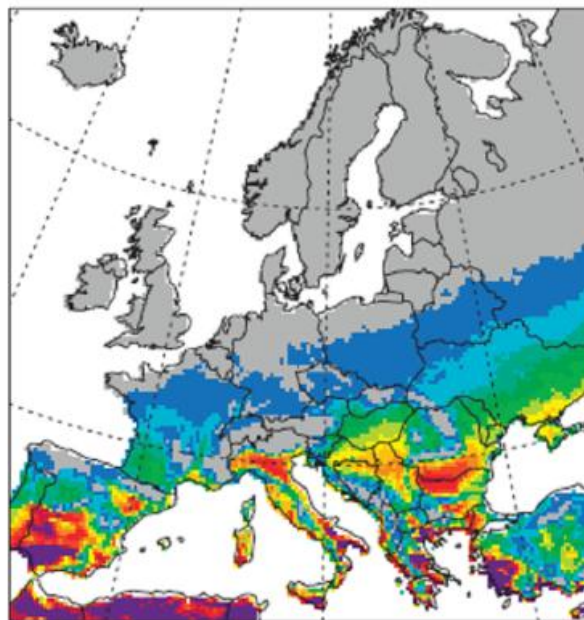
PREJAVY ZMENY KLÍMY NA SLOVENSKU (II)

VLNY HORÚČAV

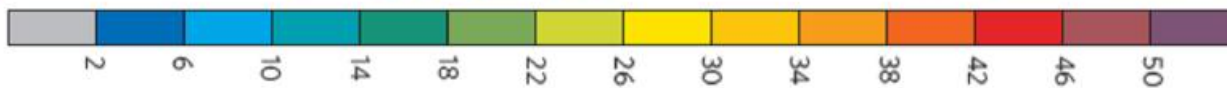
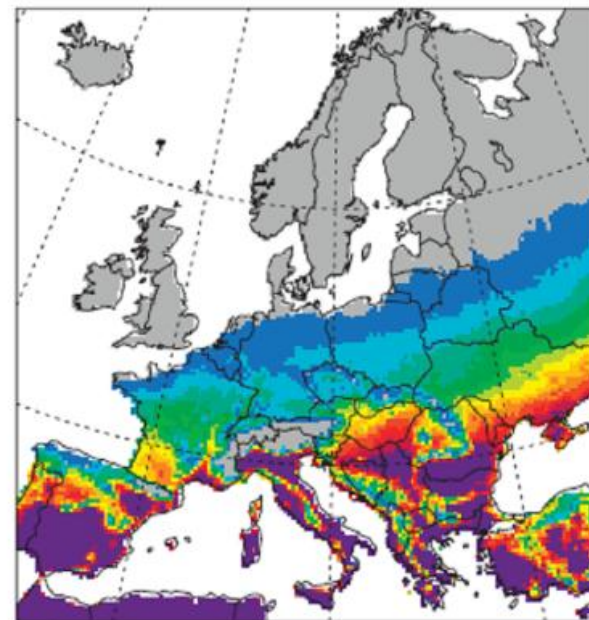
1961–1990

2021–2050

2071–2100

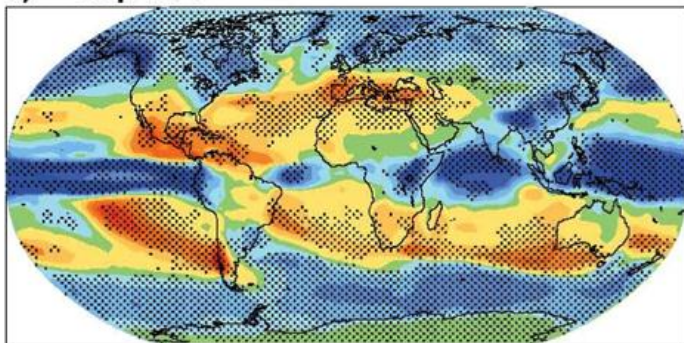

Počet dní s kombinovaným výskytom tropických dní a nocí

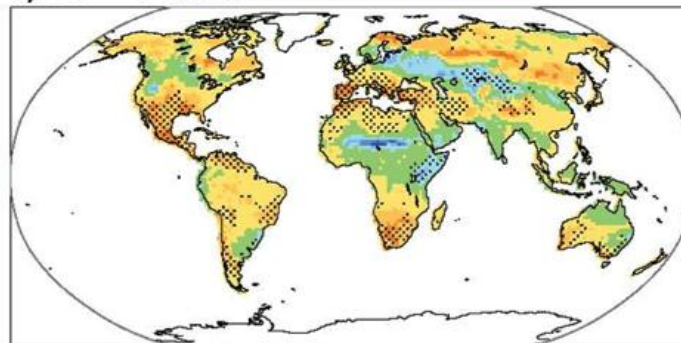
PREJAVY ZMENY KLÍMY NA SLOVENSKU (III)

SUCHO

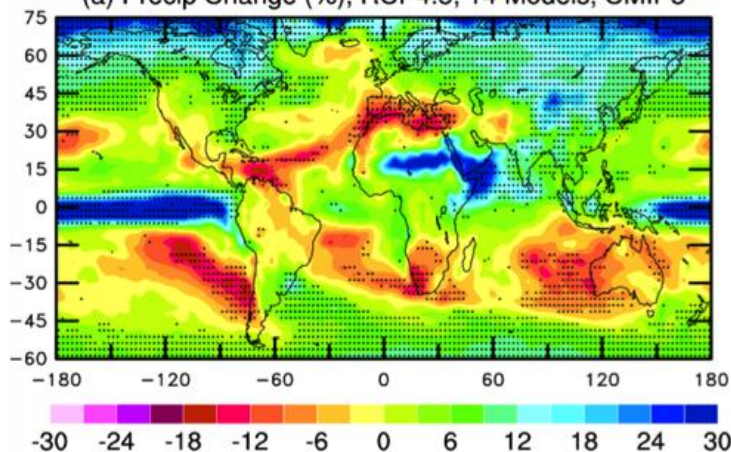
a) Precipitation

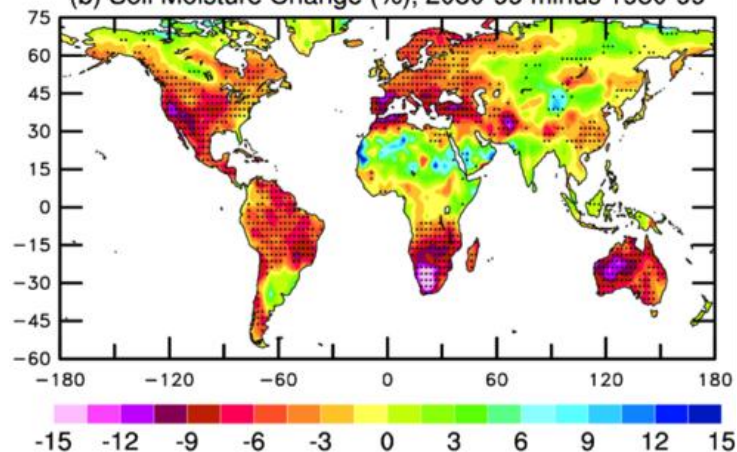
b) Soil moisture

(a) Precip Change (%), RCP4.5, 14 Models, CMIP5

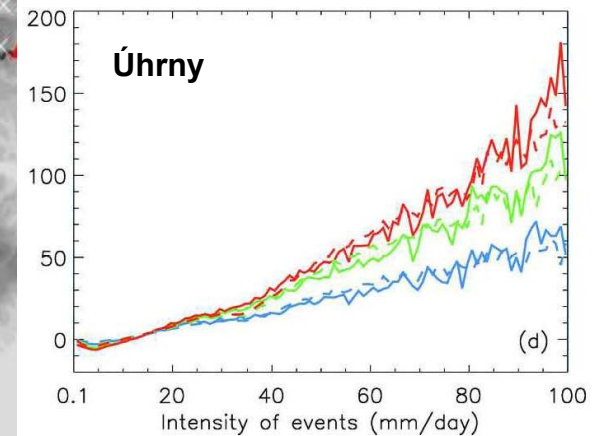
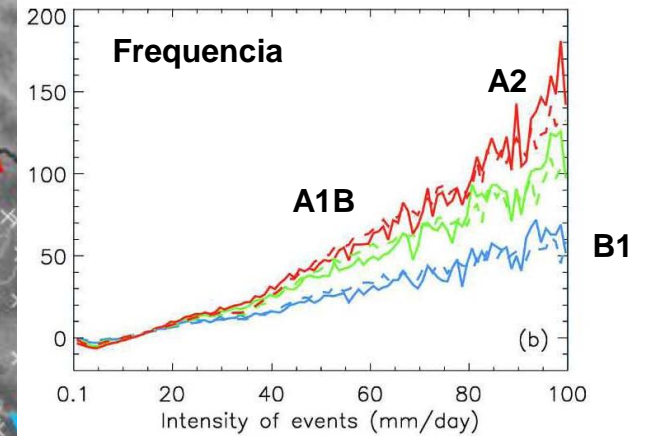
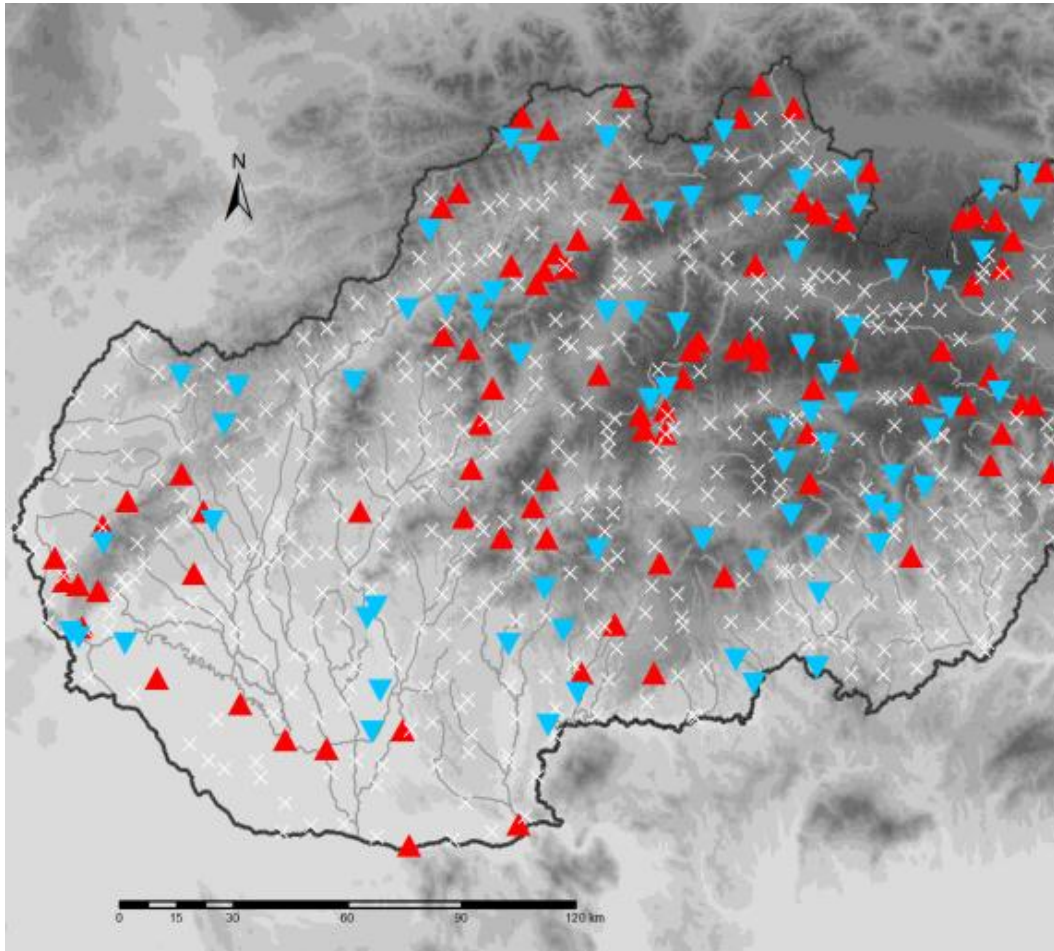
(b) Soil Moisture Change (%), 2080-99 minus 1980-99

PREJAVY ZMENY KLÍMY NA SLOVENSKU (IV)

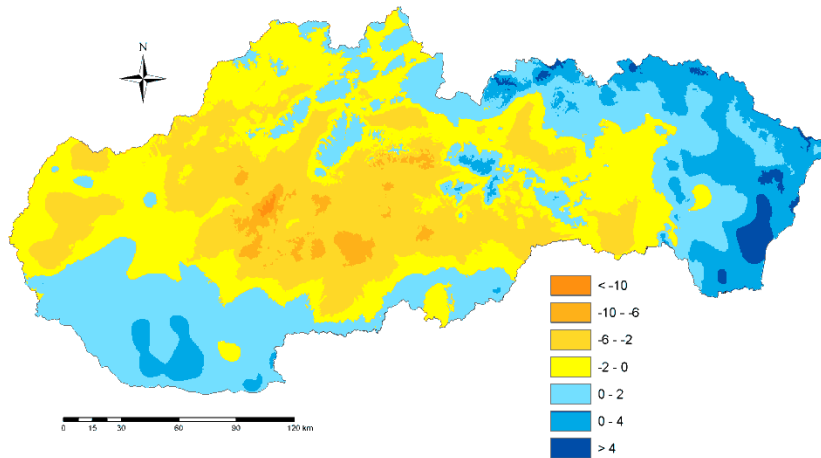
EXTRÉMNE ZRÁŽKY

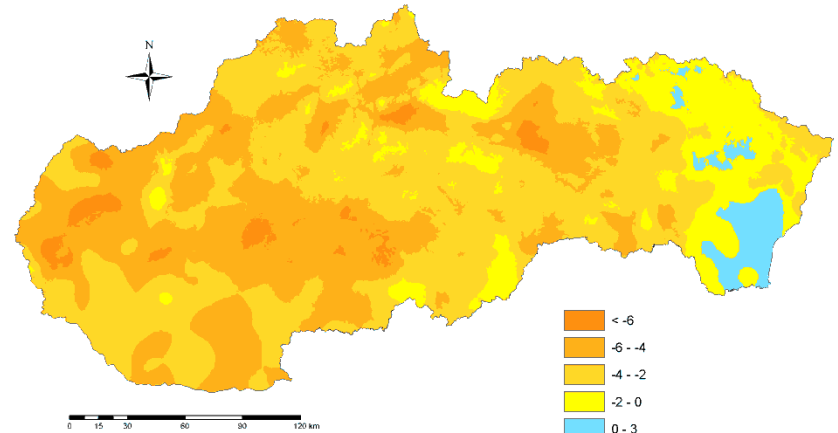
PREJAVY ZMENY KLÍMY NA SLOVENSKU (V)

SNEH

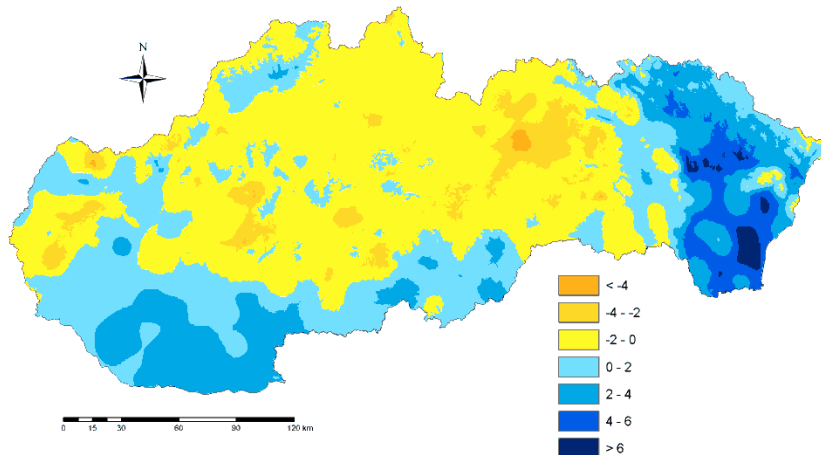
Differences in average number of SCD in **December** between 1951-1980 and 1981-2009 periods

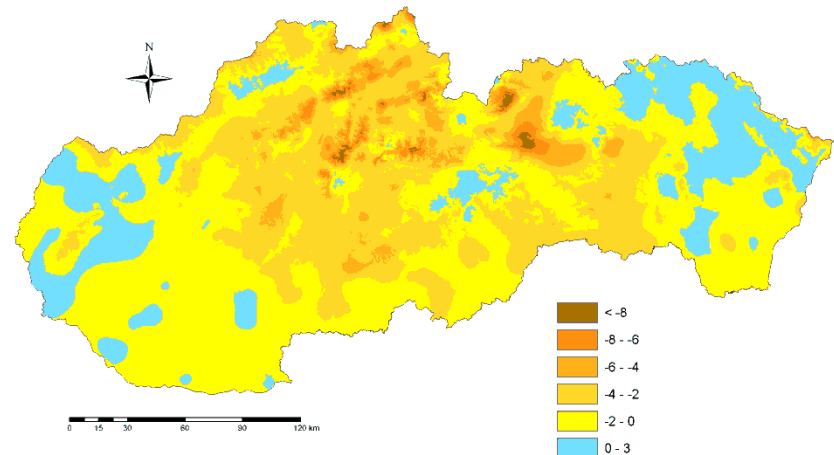
Differences in average number of SCD in **January** between 1951-1980 and 1981-2010 periods

Differences in average number of SCD in **February** between 1951-1980 and 1981-2010 periods

Differences in average number of SCD in **March** between 1951-1980 and 1981-2010 periods

PREJAVY ZMENY KLÍMY V TRNAVE (I)

Teplota vzduchu

- Nárast ročnej priemernej teploty o **1,6 °C** (1901-2010) a o 1,0 °C v období od roku 1961
- V teplom polroku je nárast teploty vzduchu výraznejší (+1,3 °C)
- Od roku 1991 je pozorovaný významný nárast frekvencie teplých extrémov T
- Významný nárast výskytu tzv. **vín horúčav** ($T_{\max} \geq 30 \text{ °C}$)
- Predlžovanie bezmrazového a vegetačného obdobia (o 20-30 dní)

Atmosférické zrážky

- Ročné úhrny zrážok poklesli o **10 %** (1901-2010), v teplom polroku vzrástli o 5 % od r. 1961
- Zvyšuje sa výskyt extrémne vysokých zrážok ($R \geq 50 \text{ mm}$), mierne rastie podiel zrážok z konvektívnej oblačnosti (búrky)
- Rastie intenzita krátkodobých úhrnov zrážok (lejaky)
- Rastie **extremita 1- a 5-denných úhrnov zrážok** (povodne)
- V chladnom polroku rastie podiel tekutých zrážok (menej častý výskyt sneženia)

- Rastie dĺžka tzv. **bezzrážkových (suchých)** období – prevažne v zime a na jar

PREJAVY ZMENY KLÍMY V TRNAVE (II)

Hydrometeorologické charakteristiky

- Pokles prietokov vo vodných tokoch, pokles minimálnych prietokov
- Pokles výdatnosti prameňov
- Rast teploty vodných nádrží, zvyšovanie výparu (potenciálneho aj reálneho)
- Pokles hladiny podzemných vôd

Rastlinstvo (fenológia)

- Urýchľuje sa nástup jednotlivých fenologických fáz (vzchádzanie, dozrievanie) – o 10-14 dní
- Zintenzívnenie fotosyntézy ako následok vyšších koncentrácií CO₂
- Zhoršenie zdravotného stavu lesných spoločenstiev (parky) v dôsledky zvýšeného tepelného stresu a zlepšovaním podmienok prežitia určitých druhov hmyzu v zime

SCENÁRE BUDÚCEJ KLÍMY V TRNAVE

Teplota vzduchu

- V porovnaní s obdobím 1951-80 by podľa viacerých scenárov a modelov mala ročná priemerná teplota vzrásť o **2-4 °C** do roku 2100 (do roku 2020 o 0,25-0,5 °C)
- Rýchlejší nárast denných miním ako maxím
- Rast **dĺžky a extremity vín horúčav** (o 3 dni do roku 2050)

Atmosférické zrážky, výpar a vlhkosť vzduchu

- Ročné úhrny zrážok by sa mali zmeniť len minimálne (max. o 1 % do roku 2050)
- Mierny rast zrážok najmä v chladnom polroku (hlavne v zime)
- **Rast extremity zrážok** (jedno a viacdenných úhrnov), výskyt silných búrok a silného vetra
- Predlžovanie období bez zrážok (suchých období)
- Zvyšovanie potenciálneho a pokles reálneho výparu (evapotranspirácie)
- Rast zrážkového deficitu (a to až o 50 % do roku 2100)
- Skracovanie obdobia s výskytu snehovej pokrývky (rast extrémnosti výšky snehu)
- Pokles vlhkosti pôdy, zhoršenie podmienok zavlaženia
- Rast absolútnej vlhkosti vzduchu, rast výsušného efektu atmosféry, rast veternosti

OČAKÁVANÉ DÔSLEDKY KLIMATICKEJ ZMENY

↑ TEPLOTA

Zvyšovanie T stresu, rast nad-
úmrtnosti v populácii, zníženie
dopytu po energiách, menšia
dostupnosť pitnej vody,
eutrofizácia stojatých vôd,
lepšie podmienky pre
teplomilnejšie druhy rastlín,
zlepšenie podmienok letného
turistického ruchu

↓ ZRÁŽKY

Nedostatok úžitkovej a pitnej
vody, zníženie produkčnej
schopnosti pôdy, vyššie riziko
požiarov, nedostatok potravín,
zníženie produkcie el. energie,
zníženie rizika šírenia
ochorení, negatívne dopady
pre turistický ruch

↑ EXTR. POČASIE

Rast poisťných škôd, zvýšenie
rizika poškodenia pôd a úrody,
kontaminácia vôd, rast nad-
úmrtnosti, zvýšené riziko
šírenia ochorení, zníženie
dostupnosti potravín,
negatívne dopady na turistický
ruch

